

Asia: LVM/1139/03/2018

Hallituksen esitys eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanosta liikennealalla ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanosta liikennealalla ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Yleiset huomiot esityksestä

Lausuntomateriaali on valtaosin voimassa olevaa tai vahvistettua lainsäädäntöä ja muutosesitykset koskevat maakuntauudistukseen liittyviä liikennealan tehtäviä sekä henkilö ja omaisuussiirtoja.

Yleisperustelut

-

Yksityiskohtaiset perustelut

-

Lakiehdotukset

Liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain muuttaminen ja ratalain muuttaminen:

Kuntaliitto pitää hyvänä sitä, että maakuntauudistuksen myötä valtion maantietä tai rataa koskevaa yleissuunnitelmaa sekä tiesuunnitelmaa tai ratasuunnitelmaa laadittaessa vastuu suunnitelmien nähtävillä pidosta siirtyy kunnilta maakunnille. Asiasta on säädetty liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 27 §:ssä sekä ratalain muutoksen 22 §:ssä. Kuntaliitto huomauttaa, että edellä mainittuun asiaan tehtyjen muutosten seurauksena kuntien tiedon-saanti- ja osallistumismahdollisuudet ovat heikentyneet. Pykälän 27 yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan ykskantaan, että pykälän 1 momentissa poistettaisiin tarpeettomana velvollisuus varata kunnalle mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun. Kuntaliitto painottaa, että kuntien tiedonsaanti- ja osallistumismahdollisuudet eivät saa heikentyä lakimuutoksen johdosta missään suunnittelun ja vuorovaikutuksen vaiheessa.

Edellä mainittujen pykälien tekstejä tulee vielä tarkistaa ja myös kirjoittaa ne maanteiden ja ratojen osalta yhteneväisiksi suhteessa kuntiin. Esimerkiksi maanteitä koskevista suunnitelmista ei enää tekstin perusteella pyydetäisi niiltä kunnilta lausuntoa, joiden alueelle suunnitelma sijoittuu (27 § 1 momentti), eikä maakunnan tulisi lähettää niille kirjallista ilmoitusta suunnitelman nähtävälle asettamisesta. Sen sijaan maakunta varaisi näille sijaintikunnille mahdollisuuden lausua muistutuksista (27 § 2 momentti). Toisaalta 27 §:n 4 momentissa todetaan, että maakunnan on pyydetävä lausunto niiltä muilta maakunnilta ja kunnilta, joiden alueelle suunnitelma sijoittuu tai joiden alueella suunnitelman vaikutukset muutoin ilmenevät. Asiaa on siis selkeytettävä.

Kuntaliitto huomauttaa, että ratalain 15 §:n otsikko Rautatiealueen suunnittelu ja alueiden käytön suunnittelu ei ole selkeä suhteessa pykälän sisältöön. Pykälässä ei käsitellä alueiden-käytön suunnittelua, joka on MRL:n käsitteistöä ja viittaa koko alueidenkäytön suunnittelujärjestelmään, ml. eri kaavatasot maakuntakaavasta asemakaavaan.

Ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain muuttaminen:

Ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain muutoksessa on myös selkeytys- ja täydennystarpeita.

Käsitteen tienpitoviranomainen sijasta on käytetty muotoilua maantien tienpitäjä ja kunta. Näin muotoiltuna viranomaisten toimivallan rajat hämärtyvät. Tahattomana seurauksena on ollut, että 6 §:ssä ja 7 §:ssä ei käsitellä lainkaan ajoneuvon siirtoa katualueella ja osassa pykälistä saa sen käsityksen, että kunnalla voisi olla tehtäviä myös maantiealueilla.

Kuntaliitto esittää, että ajoneuvojen siirtämisestä annetussa laissa säilytetään vakiintunut termistö, joka on selkeä suhteessa viranomaisten toimivaltaan ja vastuisiin. Jos termistöä lähdetään muuttamaan, tulee asia pohtia perusteellisesti sekaannusten välttämiseksi. Nyt käytetty uusi termistö antaa vaikutelman, että maantien tienpitäjällä ja kunnalla voisi olla rinnakkainen toimintavelvollisuus, mikä ei liene tarkoitus.

Lakiesityksessä 14 pykälää esitetään muutettavaksi siten, että Väylävirastolla olisi mahdollisuus antaa sopimuksen nojalla maakunnalle hoidettavaksi virastolle ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain nojalla kuuluvia julkisia tehtäviä tai ottaa hoidettavakseen maakunnalle tämän lain nojalla kuuluvia julkisia tehtäviä. Samalla poistettaisiin Väyläviraston ja kunnan välinen vastaavanlainen sopimusmahdollisuus. Kuntaliitto painottaa, että pykälässä tulee mahdollistaa nykymallin mukaisesti Väyläviraston ja myös kunnan ja maakunnan välinen sopiminen. Sopimusmahdollisuuden ensisijaisena tarkoituksena on helpottaa viranomaisten välistä yhteistyötä ja tarkoituksenmukaista tehtävien hoitoa esimerkiksi maantien ja kadun rajapinnassa, eikä sitä tule lähteä kuntien osalta rajoittamaan.

Laki liikenteen palveluista muuttaminen:

Lain 4 luvussa 173 §:ssä käsitellään liikenteen palvelujen julkista tukea ja valtion rahoituksen käyttötarkoituksia. Pykälän yksityiskohtaiset perustelut liittyen yrityksille myönnettävään tukeen/avustukseen ovat hieman epäselviä ja hankalasti hahmotettavissa. Tekstissä mm. viitataan voimassaolevaan joukkoliikennelakiin, vaikka liikennepalvelulaki on sen korvannut.

Kuntaliitto toteaa, että yrityksille myönnettävän tuen osalta laissa tulisi tuoda esille, millä perusteella esim. EU:n valtiontukisääntelyn näkökulmasta kyseisen tuen/avustuksen antaminen olisi yrityksille mahdollista. Tukea käytetään kuitenkin taloudellisen toiminnan tukemiseen/kehittämiseen.

Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymää koskevasta lainkohdasta 181 § puuttuvat Tuusula ja Siuntio.

Vilkuna Johanna
Suomen Kuntaliitto ry